

Cizí slova

Rozruch způsobil její hluboký výstřih, který indikuje, že pod sakem nemá podprsenku.

(Žena.Aktuálně.cz, 20. 10. 2020)

„Promiňte, ale to je všechno, co vidím z těchto fotek,“ elaboruje dokonce další. (Super.cz, 7. 11. 2024)

I. Uved'me příklady

Co proniklo do našeho jazyka

z latiny: cirkus, cyklus, doktor, gesto, komora, koruna, student, škola, univerzita, tabule

z řečtiny: atlet, patos, typ, téma, demokracie, tyran

z angličtiny: farma, klub, džob, sport, standard, tenis, hokej, fotbal, tramvaj, víkend

z ruštiny: borec, maják, náčelník, svět, vesmír, vzduch

z němčiny: clo, haléř, hřbitov, knedlík, plech, rám, sál, šachta, talíř

z francouzštiny: alarm, aféra, baterie, bazén, blamáž, bonbón, fazona, garáž, hotel, terén, toaleta, túra

z italštiny: banka, festival, galeje, kasino, tempo, salám

ze španělštiny: armáda, kanibal, kokos, laso, silo

z polštiny: želva, podmět, věda

z maďarštiny: čardáš, guláš

Z jakého jazyka pochází slovo „progres“?

Z jakého slova pochází slovo „palačinka“?

II. Názory

Použití slov z cizího jazyka dodá vašemu textu eleganci a odbornost.

vs

Nepoužívejte cizí slova.

Zdroj: https://www.lidovky.cz/pr/sdeleni-byznys/pouziti-slov-z-ciziho-jazyka-doda-vasemu-textu-eleganci-a-odbornost.A211001_123026_byz-sdeleni_jedli

III. Výskyt v marketingu, médiích, politice, osobní promluvě

- Akcelerujeme naše úsilí.
- Pro účely tohoto výzkumu bylo nutné rozčlenit výzkumný vzorek/rodin do dvou skupin, a to fragilních a závislých. (*O způsobech zvládání chudoby z perspektivy rodin – podněty pro sociální práci*, Ostrava 2014); fragilní situace (ČRo)

- Efektivní sportovní politika nemůže být implementována bez osobní účasti (...)

„Přeložte“ cizí slova v následujícím textu a nahraďte je českým výrazem. Zamyslete se nad významem v daném kontextu:

Už i Kateřina Macháčková rozjela focení v plavkách: Herečka poslala pozdrav z Řecka v epesním modelu (Super.cz, 13. 7. 2024)

Senzační coming out. Schumacherův mladší bratr Ralf přiznal, že je gay (Aktuálně.cz, 15. 7. 2024)

Gudasův raritní gól. Z trestné rovnou do úniku, puk do branky – Raritní gól řešil se slavným tátou.

IV. Ad PRAVOPIS

1. Vývoj pravopisné adaptace:

bassin – basén – bazén

hockey – hokej

2. **Původní pravopis; jeho nedodržení znamená chybu** *interview, au pair, outsider, fair play, billboard, design, pizza, image, laser, baseball, management (jen, bulletin, revue, dealer, leasing, hattrick, grapefruit, outlet, googlovat a googlit (hov.), merche (slang)*

3. Existuje česká psaná podoba

brífink, mítink, manažer, hendikepovaný, butik, džez, víkend, mejkap, skener, kauza aj.

□ Mnohá slova přejatá zejména z angličtiny a francouzštiny píšeme podle české výslovnosti: *atašé, biftek, džem, gauč, gól, kečup, klaun, kovboj, ofsajd, refýž, smeč, šofér, víkend, žoržet aj.*

□ Počeštěným způsobem se obvykle píšou nespisovná a citově zabarvená slova, např. *plezír, kvartýr, špajz, obrlajtnant, ajnclík, glajchšaltovat, lágr*

4. Dvojí a vícový pravopis

*business – byznys, break – brejk, manager – manažer; guerilla i gerila, runway i ranvej, trust i trast, gentleman i džentlmen, jive i džajv, judo i džudo, **engineering i inženýring i inženýrink**, minnesänger i minesengr, pétanque i petank, **teepee i tepee i týpí**, aquacentrum i akvacentrum, make-up i mejkap, pudink i puding, **marketink i marketing***

5. Neustálený pravopis:

*hotdog / hot dog, skate / skejt, scan / sken, by-pass / bypass, **hifi / hi-fi / Hi-fi / Hi-Fi / Hifi (stejně tak dnes Wi-Fi)**, black-out / blackout, body painting / body-painting / bodypainting, last minute nabídka, hands-free / handsfree sada / sada handsfree, all inclusive / all-inclusive pobyt / pobyt all-inclusive, callcentrum / call centrum.*

Např. Ačkoliv slovníky uvádějí pouze podobu *by-pass*, v úzu je výrazně frekventovanější podoba *bypass*.

6. Chyby:

např. *hapy end* místo *happy end*, *hippi* (*hippie*), *piza* (*pizza*), *bussines* (náležitě *business*)

Jestliže tyto příležitostné formy neodpovídají formám uzuálně užívaným, bývají hodnoceny jako chyby.

7. Proč nebudou počestěna tato slova?

boss; *book*; *cool*; *beat*

Ad Jmenný rod

přestiž

image

displej

esej

kurzarbeit

show

puzzle

selfie

Ad Skloňování

Lze skloňovat slovo *finále*?

Skloňuje se slovo *image*?

Podle jakého vzoru se skloňuje slovo *guru*? Vytvořte 2. p. j. č. a 7. p. mn. č.:

Jakého rodu je slovo *oxymorón*? Vytvořte 2. p. j. č. a 7. p. mn. č.:

Ad význam

1. Jsou to slova významem stejná?

talisman – *maskot* – *amulet*

apartmá – *apartmán*

bufé – *bufet*

filé – *filet*

potenciální – *potencionální*

strukturní – strukturální

epidemický – epidemiologický

typický – specifický

efektní – efektivní

Messi zkompletoval hattrick a Barcelona vede 4:0! Nejlepšího fotbalistu světa uvolnil efektivní patičkou Sánchez a Messi už si s Pavlíkem poradil. Oběhl ho a uklidil míč do sítě.

Zdroj: https://www.lidovky.cz/sport/fotbal/messi-uzemnil-plzen-tremi-goly.A111101_200236_in-fotbal-liga-mistru_vrb

Efektivní zpracování míče plus efektní přihrávka patičkou.

V 78. minutě se dokonce dočkali gólu, který rozhodl celý zápas. Padl po rohovém kopu a dal ho překvapivý střelec - stoper Tomáš Kučera, jenž zády k brankáři Šustrovi Vondráškovu nepovedenou střelou usměrnil do brněnské branky efektní a efektivní patičkou. (deník.cz, 20. 12. 2020)

To, že je při chuti, ukázal Schick v závěru první půle, kdy elegantní, ale zároveň efektivní patičkou nasměroval míč na svého spoluhráče Ivána Marcana, který zvýšil na 2:0. (iSport.cz, 15. 1. 2019)

2. Rovnocennost, nebo rozdíl ve významu?

klient a zákazník

byznys a obchod

drink a nápoj (energetické drinky)

brunch a pozdní snídaně/oběd

showbusiness a šoubyznys

showman a šoumen

Ad Výslovnost neintegrovaného lexika v češtině

Viz také Havlík, M. – Jílková, L. – Štěpánová, V. (2015): Management výslovnosti pravopisně neintegrovaného lexika v Českém rozhlase. *Slovo a slovesnost*, 76, s. 107–128.

K *výslovnosti* th ve slově *smoothie* (Lucie Jílková)

Jak vyslovíte slovo *smoothie*?

Jak vyslovíte slovo *bonboniéra*?

Ad Ekvivalence

Nahrad'te cizí slovo českým výrazem:

Půda nebude schopna takové množství vody absorbovat.

Princip „síťové neutrality“ postuluje, že ani vlády, ani poskytovatelé internetových služeb by neměli mít možnost omezovat užívání internetu.

top modelka –

dress code –

deadline –

exkluzivní –

image –

potenciální –

efektní –

efektivní –

implementovat –

Ad Citátová slova

Vysvětlete:

de facto, de iure, par excellence, enfant terrible, faux pas, gros, ad hoc

zamsej
Sponsored

MARSHMELLOWNKY.

